تلخی اشغال

مرتضی سرهنگی، محقق و نویسنده‌ی جنگ است و سال‌ها با اسرا و فرماندهان ارتش عراق مصاحبه کرده است. او در یک یادداشت نکات جالبی از روزهای اشغال خرمشهر منتشر کرده که در این پرده بخش‌هایی از این یادداشت را مرور می‌کنیم؛ «دنیا یك باور تاریخی به ما تحمیل کرده بود. می‌گفتند کشور ایرانیان در هر جنگی تجزیه می‌شود و ایرانی‌ها نمی‌توانند از سرزمینی که در آن زندگی می‌کنند دفاع کنند. اما وقتی خرمشهر آزاد شد این باور رنگ باخت. این مسئله‌ی بسیار مهمی بود. ما باور کردیم می‌توانیم از خاکمان دفاع کنیم. آن‌ها اراده کرده بودند خرمشهر را برای همیشه از خاك ایران جدا کنند. روی دیوارهای خرمشهر هم نوشته بودند «آمده‌ایم تا بمانیم.» در این جمله یك اراده‌ی توأم با کینه است. در ۱۹ ماهی که خرمشهر در اشغال عراق بود، در آن‌جا خط اتوبوس‌رانی و تاکسی‌رانی بصره-خرمشهر برقرار کرده بودند. مغازه‌ی صرافی باز کرده بودند تا ریال ایرانی را به دینار عراقی تبدیل کنند. آب و هوای خرمشهر در رادیو بغداد به‌عنوان یکی از شهرهای عراق گفته می‌شد. در اعلامیه‌های توجیه سیاسی بعثی‌ها هست که می‌گوید خرمشهر مانند بالشی است که بصره روی آن آرمیده است. صدام در صحبت‌هایش خرمشهر را مروارید شط‌العرب نامید. در میان افسران عراقی مشهور هست که می‌گویند کارشناسان نظامی خارجی به خرمشهر می‌آمدند، وقتی استحکامات ما را می‌دیدند می‌گفتند خرمشهر برای همیشه از آن شما خواهد بود. ایرانی‌ها برای پس‌گرفتن آن به یك ارتش کاملاً مدرن و مجهز نیاز دارند. ایرانی‌ها چنین ارتشی ندارند، بنا بر این شما نگران نباشید.»

پرده‌ی سوم. خرمشهر در اشغال

خرمشهر حدود ۱۹ ماه در اشغال ارتش صدام بود و مهم‌ترین شهری بود که در تهاجم اولیه‌ی عراق اشغال شد. عراقی‌ها بارها خبرنگاران بسیاری را برای بازدید به خرمشهر آوردند تا اشغال این شهر بندری را دستاوردی قابل‌توجه برای آغاز معرفی کنند.

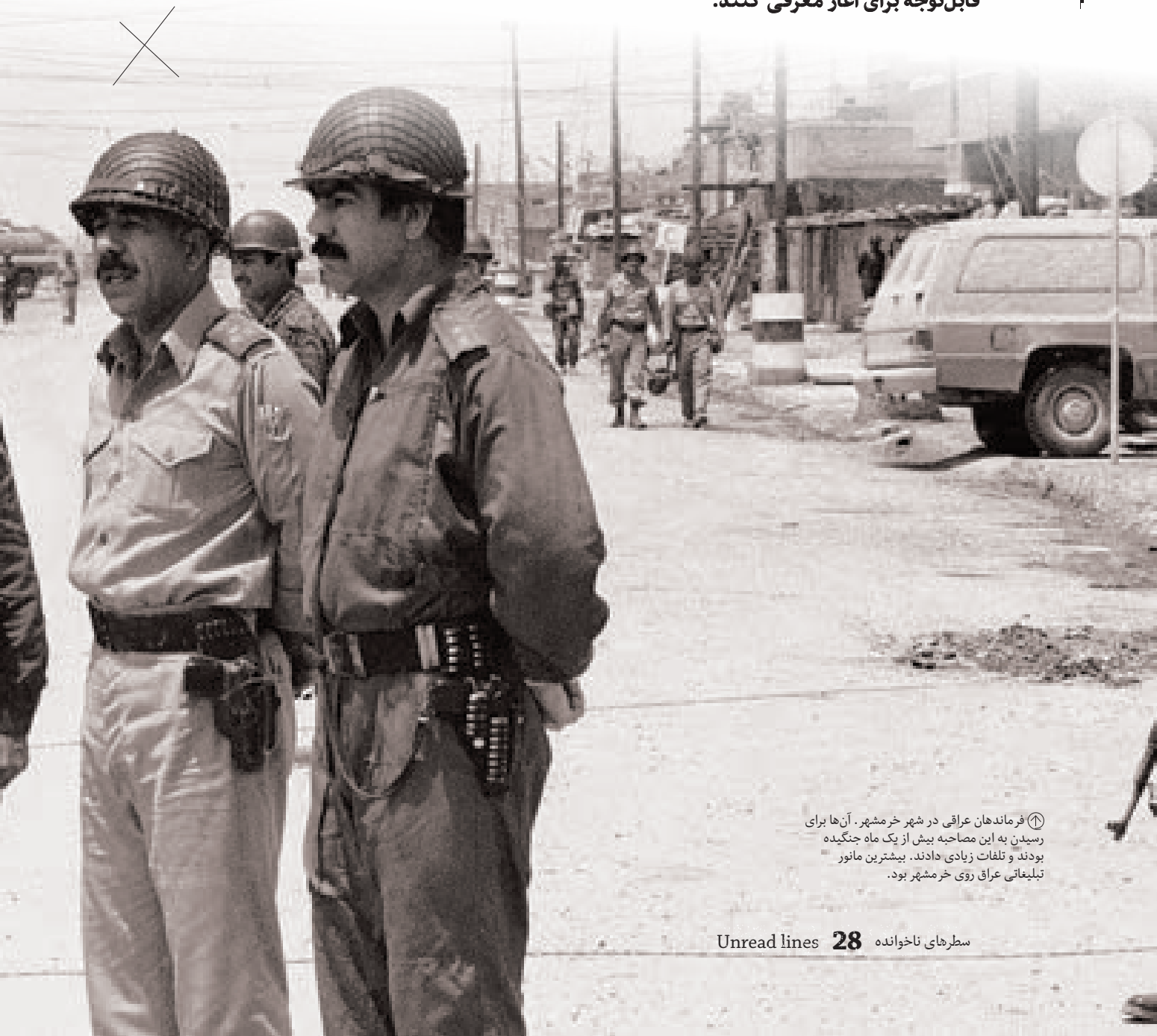

فرماندهان عراقی در شهر خرمشهر. آن‌ها برای رسیدن به این مصاحبه بیش از یک ماه جنگیده بودند و تلفات زیادی دادند. بیشترین مانور تبلیغاتی عراق روی خرمشهر بود.